

Anti-Pestprotocol

*Basisschool De Doorkijk
Kerkrade*

Inhoudsopgave:

- Wat is pesten Pagina 3
- Oorzaken pesten Pagina 4
- Aanpakken pesten (preventief/curatief) Pagina 5 t/m 7
- Anti-pestcoördinatoren Pagina 6
- Regels school Pagina 8
- Aanpak ruzies/pestgedrag in 4 stappen Pagina 9
- Consequenties (5 fasen aanpak) Pagina 10
- Begeleiding en adviezen Pagina 11 t/m 16

Cyberpesten en internetgebruik

- Protocol cyberpesten / internetgebruik Pagina 17 t/m 18
- Afspraken cyberpesten / internetgebruik Pagina 19
- Wat te doen als je online gepest wordt? Pagina 19
- Sancties m.b.t. cyberpesten/internetgebruik Pagina 20

Bijlage: Stappenplan bij constatering pesten op school Pagina 21

Wat is pesten

Pesten is gedrag dat min of meer bewust gericht is op één of meer kinderen en dat tot doel en gevolg heeft, dat degene die gepest wordt, zich gekwetst, geraakt, vernederd, afgewezen en/of buitengesloten voelt.

Pesten is een vorm van agressie. Pesten is vaak een ongelijke strijd van een groep tegen een éénling, of van een sterke tegen een zwakke. Meestal gebeurt het stiekem. Als men er achter komt is het soms al weken en in het ergste geval al maanden of jaren aan de gang.

Pesten gaat verder dan plagen.

Het is belangrijk pesten niet te verwarren met plagen. De negatieve opzet die bij pesten hoort, is bij plagen niet aanwezig. Ook is een plagerij een meer tijdelijk iets. Bij pesten is er echt sprake van een zich voortdurend herhalende, kwetsende machtsuitoefening over andere kinderen. Het kan bijvoorbeeld gaan om minachtende opmerkingen over iemands uiterlijk, hobby's, of interesses. Het kan ook uitlopen op lichamelijk geweld tegen die persoon: duwen, aan de haren trekken, schoppen en slaan. Doen alsof het slachtoffer gewoon helemaal niet bestaat kan echter ook een vorm van pesten zijn.

Kort gezegd is pesten:

- uitlachen
- schelden
- schoppen
- slaan
- roddelen (lelijke dingen over de ander zeggen)
- iemand negeren (doen of hij niet bestaat)
- bedreigen
- spullen van de ander vernielen
- diefstal of verstoppen van andermans spullen
- er zijn specifieke slachtoffers

plagen:

- niet gemeen, maar lollig, je kunt er wel om lachen
- er is geen winnaar of verliezer
- je bent in staat om je te verdedigen, en dit wordt ook geaccepteerd
- je loopt je geen (blijvende) schade op
- het gebeurt bij iedereen

Pesten kan een aantal oorzaken hebben:

- Voortdurend met elkaar de competitie moeten aangaan.
Leerlingen leren hun eigenwaarde af te meten aan de mate waarin ze hun klasgenoten kunnen overtreffen. Ze kunnen anderen omlaag proberen te drukken omdat ze denken zo zelf beter naar voren te komen.
- Een voortdurende strijd om de macht in de groep.
Als leerlingen hun eigenwaarde afmeten aan hun plaats in een hoog-laag structuur veroorzaakt dit spanningen die afgereageerd kunnen worden op een zondebok.
- Als de lesstof te moeilijk is, kan een kind uit gevoel van onmacht gaan pesten (onmacht in sociale situaties), compensatiegedrag.
- Lichaamstaal speelt een rol bij het al dan niet gepest worden
- Verveling kan leiden tot pesten
- Een problematische thuissituatie van de pester.
Als een kind een slechte verhouding met z'n ouders heeft en deze te weinig interesse in het kind hebben, is de kans groot dat het een pester wordt. Als agressief gedrag van het kind niet aan banden gelegd wordt, is de kans dat het kind uitgroeit tot een pester nog groter. Een kind dat *thuis* te weinig aandacht krijgt, gaat die op een gewelddadige manier op *school* proberen te krijgen.
- Een voortdurend gevoelde anonimiteit.
De pester voelt zich verloren binnen de grote groep en probeert van zichzelf een bepaalde belangrijke persoon te maken door een klasgenoot naar beneden te drukken. Door de anonimiteit in de klas of op de hele school is er dan ook nog eens een gebrek aan sociale controle, met andere woorden: zijn/haar klasgenoten zullen niet ingrijpen.
- Bij voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt.
Het kan hier bijvoorbeeld gaan om het bij voortdurend in een typisch mannelijke of vrouwelijke rol worden gedrukt; kinderen moeten zich gaan gedragen op een manier die niet past bij wie ze zijn. Ze moeten bepaalde dingen die ze graag willen doen onderdrukken, en/of bepaalde dingen die ze juist niet willen doen, toch doen.

De aanpak van het pestprobleem

Voorwaarden

1. Pesten moet als *probleem* worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerkrachten, ouders en leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende middengroep)
2. De school doet zijn best het pestprobleem te *voorkomen*. Een preventieve aanpak bestaat ondermeer uit de behandeling van het onderwerp met de leerlingen, waarna met hen regels worden vastgesteld.
3. Als pesten desondanks optreedt, moeten leerkrachten toegerust zijn dat te *kunnen signaleren* en *nemen duidelijk stelling als het optreedt*
4. Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een *directe aanpak* (curatief)
5. De school beschikt over een klachtenprocedure.
6. Ouders voelen zich vrij om het vermoeden van pesten te bespreken op school
7. Leerkrachten zijn alert op de "blinde vlekken"; hij of zij kan deel uitmaken van de groep pesters, daarom is het belangrijk dat de leerkracht open staat voor begeleiding en intervisie.

De preventieve aanpak

De kring (o.a. lessen leefstijl)

Tijdens de kring worden onderwerpen met alle kinderen besproken en ervaringen worden uitgewisseld. Enkele onderwerpen die in relatie staan tot pesten zijn: omgaan met verschillen; benoemen van positieve kanten van medeleerlingen; voorwaarden voor vriendschap; uiten van onvrede; leren benoemen van problemen; regels voor goed omgaan met elkaar.

Regels

De school heeft een aantal algemene regels. (*blz 8; algemene regels en blz 19; regels m.b.t. cyberpesten en internetgebruik*)

Elke groep stelt aan het begin van elk schooljaar met elkaar een aantal regels op die het pesten moeten voorkomen.

Rol van de ouders

Het is heel belangrijk dat de school in een vroegtijdig stadium signalen krijgt van de ouders over pestgedrag. Zowel als het een kind betreft dat gepest wordt als van een kind dat mogelijk pest.

Door snel in te grijpen in de klas kunnen onveilige situaties zoveel mogelijk voorkomen worden en vervelende peestsituaties opgelost. Kom direct, wacht niet! Komt de leerkracht naar het idee van de ouder niet met een passende oplossing, aarzel dan niet en ga naar de schoolleiding. U kunt ook een van de anti-pest coördinatoren (Carl en Guido) of contactpersonen (Pascalle en Guido) benaderen.

Daarnaast is het belangrijk thuis met het kind te praten over het pesten. Zie curatieve aanpak.

Rol van de leerkrachten

Het is belangrijk dat de leerkracht alert is op de signalen van pesten. Scholen zijn er om kinderen kennis en vaardigheden bij te brengen. Daarvoor is concentratie nodig; leerlingen moeten "bij de les" blijven. Als pesterijen in de klas de lessen verstoren heeft de leerkracht er een direct belang bij om hier iets aan te doen. Maar pesten is juist ook iets wat lang verborgen blijft en waarvan misschien alleen het topje van de ijsberg waarneembaar is; de leerkracht heeft er dan zelf niet direct last van. Daarom blijft het belangrijk dat ook kinderen en ouders signalen oppakken en doorgeven aan de leerkracht.

Wat kan de leerkracht doen aan preventie:

- hij/zij erkent de pestproblematiek en neemt preventieve maatregelen
- voert gesprekken over pesten en maakt aan het begin van het schooljaar duidelijke regels i.s.m. de groep.
- hij/zij voert leergesprekken met de klas over vriendschap en respect en past aanvullende werkvormen toe (programma leefstijl)
- hij/zij blijft op de hoogte van het materiaal dat op de school beschikbaar is over pesten en van recente ontwikkelingen en raadpleegt zonedig literatuur of websites
- gymles, aandacht hebben voor fysieke aspecten, bijvoorbeeld houding, kracht en zelfvertrouwen uitstralen.
- intervisie met collega's.

De anti-pest coördinator:

**Rol van de anti-pest coördinatoren. (meester Carl en meester Guido)

- Is verantwoordelijk voor het anti-pestbeleid binnen school.
- Zorgt ervoor dat alle betrokken partijen kennis hebben van het anti-pestprotocol en dat dit protocol regelmatig onder de aandacht gebracht wordt (leeft binnen school)
- Zet het anti-pestprotocol minimaal 1x per jaar op de agenda van de teamvergadering. Het doel is om samen vast te stellen of het protocol nageleefd wordt, of nog up-to-date is.
- Is het aanspreekpunt voor alles wat met pesten te maken heeft. Zowel leerlingen, als ouders / verzorgers en collega's kunnen een beroep op hem doen. Brengt samen met alle betrokkenen het pestprobleem in kaart en gaat op zoek naar oplossingen. Vervolgens houdt hij de vinger aan de pols tijdens het traject dat uitgezet wordt en blijft aanspreekpunt.
- Tenslotte heeft hij een belangrijke rol in het voorkomen van pesten binnen onze school. (curatieve aanpak)

Curatieve aanpak

Inleiding

Nadat de school geconstateerd heeft dat er gepest wordt, treedt de curatieve aanpak in werking.

De leerkracht (i.s.m. anti-pest coördinator) kan hierbij gezien worden als een spin in het web.

De curatieve aanpak bestaat uit een aantal maatregelen die de leerkracht en de school kan nemen. Een aantal "partijen" spelen hierbij een rol:

de pester(s); het gepeste kind; de meelopers; de zwijgende middengroep; de helpers; de ouders.

De curatieve aanpak bestaat uit:

- het gepeste kind duidelijk maken dat zijn probleem gezien en erkend wordt.
- de pester duidelijk maken dat het pestgedrag onacceptabel is en excuses laten aanbieden.
- de zwijgende middengroep/ de meelopers en de helpers wijzen op hun rol en de gevolgen hiervan.
- met de kinderen aanvullende regels maken op de preventieve aanpak om het pesten in de toekomst te voorkomen.
- diverse methoden inzetten om het pestprobleem te bespreken in de klas
- als het probleem groepsoverstijgend blijkt te zijn: de situatie bespreken met collega's en de schoolleiding.
- de leerkracht ondersteuning bieden bij de aanpak van het probleem door collega's en schoolleiding.
- zonodig ouders informeren en betrekken van zowel het gepeste kind als de pester.
- zonodig alle ouders uit de groep informeren en voorzien van achtergrondinformatie en adviezen.

Regels van de school

De school hanteert gedragsregels.

Respect in houding en gedrag

- luisteren naar elkaar
- elkaar laten uitspreken
- beleefd zijn tegen elkaar
- respect voor verschillen in levensbeschouwing en cultuur
- rekening houden met elkaars gevoelens en wensen
- rekening houden met elkaars mogelijkheden en behoeften
- leren verschillen te accepteren.
- **Wij gaan met elkaar om, zoals wij willen dat een ander ook met ons omgaat.**

Vertrouwen in elkaar/zelfvertrouwen

- stimuleren middels complimenten en positieve waardering
- een positief kritische houding jegens elkaar
- ruimte voor een eigen mening
- tijd en aandacht voor elkaar
- voor elkaar opkomen

Eerlijk zijn

- open met elkaar communiceren
- communiceren met als doel elkaar te begrijpen en zaken bespreekbaar maken
- gevoel hebben voor rechtvaardigheid

Verantwoordelijkheid

- afspraken nakomen
- verantwoordelijkheid zijn voor elkaar
- met anderen meeleven
- behulpzaam naar elkaar zijn
- zich verantwoordelijk voelen voor het eigen werk
- zorgvuldig omgaan met eigen en andermans materiaal
- houden het schoolgebouw en schoolplein netjes, schoon en gezellig

Veiligheid

- conflicten willen oplossen
- pestgedrag afwijzen
- op willen komen voor de zwakkeren
- zelfbeheersing en zelfdiscipline
- als iemand ons hindert, vragen wij hem of haar daarmee te stoppen
(gebruik van de ik-boodschap)
- als dat niet helpt, vragen we de juf of meester om hulp

Aanpak van ruzies en pestgedrag in 4 stappen:

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten proberen zij en wij:

STAP 1:

Er eerst zelf (en samen) uit te komen. De leerling die gepest wordt zegt duidelijk dat de ander moet stoppen. (ik-boodschap)

STAP 2:

Op het moment dat één van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de meester of juf voor te leggen. (evt anti-pestcoördinator)

STAP 3:

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderend gesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. **De rol van de (zwijgende?) groep wordt uitdrukkelijk meegenomen in het zoeken naar een oplossing.**

Deze groep kan een heel belangrijke rol hebben en krijgt die ook uitdrukkelijk toebedeeld. Bij herhaling van pesterijen / ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen sancties (zie bij consequenties).

STAP 4:

Bij herhaaldelijke ruzie/ pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest /ruzie maakt. De fases van bestraffen treden in werking (zie bij consequenties). **Mogelijk wordt de anti-pest coördinator ingeschakeld.**

Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing. (eventueel o.l.v. de anti-pest coördinator)

De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of anti-pest coördinator.

CONSEQUENTIES

a.

De leerkracht heeft het idee dat er sprake is van onderhuids (niet zichtbaar bijv. via APP, mail etc.) pesten. In zo'n geval stelt de leerkracht een algemeen probleem aan de orde om langs die weg bij het probleem in de klas te komen.

b.

De leerkracht ziet dat een leerling wordt gepest (of de gepeste of medeleerlingen komen het bij hem melden) En vervolgens leveren stap 1 t/m 4 geen positief resultaat op voor de gepeste. **De leerkracht neemt duidelijk stelling hiertegen in.**

De straf is opgebouwd in 5 fases; afhankelijk van hoelang de pester door blijft gaan met zijn/haar pestgedrag en geen verbetering vertoont in zijn/haar gedrag:

FASE 1:

(ouders worden hiervan op de hoogte gesteld.)

- Een of meerdere pauzes binnen blijven (maximaal 5)
- Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn; (*informereren ouders/BSO ; maximaal 10 minuten*)
- Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem, op school maken, ouders laten ondertekenen;
- Door gesprek: bewustwording voor wat hij/zij met het gepeste kind uithaalt;
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde. **(vastleggen in Parnassys 'incidenten')**

FASE 2:

- Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen (evt o.l.v. anti-pest coördinator. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten vastgelegd in de 'Parnassys, notitie 'incidenten'' en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.

FASE 3:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de schoolarts van de GGD of Jeugdhulp (Lidwine Douven als contactpersoon)

FASE 4:

- Bij aanhoudend pestgedrag (er treed geen verbetering op), kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school. Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere school behoort tot de mogelijkheden.

FASE 5:

- In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden. Of er kan aangifte bij de politie worden gedaan.

Begeleiding en adviezen

de **vijfsporen aanpak**, bestaande uit:

- hulp aan de pester
- hulp aan het gepeste kind
- hulp aan de zwijgende middengroep in de vorm van het mobiliseren van deze groep
- hulp aan de leerkracht in de vorm van achtergrondinformatie over het verschijnsel
- hulp aan de ouders in de vorm van tips en achtergrondinformatie.

1. Hulp aan de pester

Hulp aan de pester is nodig. Pesters doen zich sterker voor dan hun klasgenoten en stellen zich daarboven. Ze kunnen agressief zijn en neigen vaak tot agressieve reacties in verschillende situaties.

Ze kunnen hun slachtoffers tiranniseren, klasgenoten opdracht geven het gepeste kind te pesten of dat zelf doen.

Hulp kan bestaan uit:

- probleemoplossende gesprekken.
- een rollenspel en andere spelvormen.
- een gesprek met de ouders.
- training in sociale vaardigheden.
- een bestraffend gesprek.
- En als laatste middel: schorsing of verwijdering.

Probleemoplossende gesprekken.

Als er gepest wordt voert de leerkracht een aantal probleemoplossende gesprekken met de pester om de oorzaak van het pestgedrag bloot te leggen. Dit is nodig om tot de juiste hulp te komen. De leerkracht heeft hierbij een aantal mogelijke achtergronden van het pestgedrag in gedachten:

- het niet aangeleerd hebben van waarden en normen op het gebied van respect.
- ouders corrigeren agressief gedrag niet.
- zelf gepest zijn.
- problemen van sociaal emotionele aard.
- weinig aandacht van de ouders.
- slecht voorbeeld van ouders of andere volwassenen.
- slecht voorbeeld van leerkrachten.
- blootstelling aan geweld op tv of in computerspelletje.
- lichamelijke bestraffing door de ouders.

Is de oorzaak enigszins duidelijk, dan probeert de leerkracht vervolgens de gevoeligheid van de pester voor wat hij met het gepeste kind uithaalt te vergroten. Dit kan op verschillende manieren en gebeurt meestal in groepsverband.

Rollenspel en andere spelvormen.

Rollenspelen, opdrachten uitwerken rondom het ontstaan van vriendschappen en aanverwante onderwerpen kunnen uitgediept worden.

Bij een rollenspel kan de leerkracht bijvoorbeeld de pester laten ervaren hoe het is om buitengesloten te worden. In een rollenspel kan een pester duidelijk

gemaakt worden wat zijn/haar gedrag teweegbrengt. Zie voor een verdere uitwerking de zwijgende middengroep.

Tevens kan de leerkracht afspraken maken met de pester over gedragsverandering. Aan het einde van elke week kan de naleving van deze afspraken in een sociaal emotionele kring aan de orde komen.

Gesprek met de ouders.

Indien pestgedrag van een kind regelmatig voorkomt is het tijd om een **gesprek met de ouders** van de pester aan te gaan. (eventueel o.l.v. anti-pestcoördinator) Soms veranderen pesters hun gedrag niet en blijven ze een bron van onveiligheid voor klasgenoten. De ouders moet dan respectvol, maar duidelijk worden verteld wat hun kind anderen aandoet.

Hun medewerking wordt gevraagd om aan het probleem een eind te maken. Het pestgedrag is niet als een niemendal af te doen, want de school heeft al regelmatig moeite gedaan om het pestgedrag op te lossen. Er kan een reden zijn om het gesprek met de ouders niet onmiddellijk aan te gaan, namelijk bescherming van de pester tegen mogelijke sancties door de ouders.

Training in sociale vaardigheden.

Deze training wordt ingezet indien de school denkt dat dit de pester kan helpen en de maatregelen die tot dan toe genomen zijn onvoldoende geholpen hebben. In overleg met ouders en de anti-pest coördinator wordt gekeken welke hulp ingeschakeld kan worden. (bijv. Jeugdhulp Kerkrade, Lidwine Douven)

Schorsing/verwijdering

Schorsing kan een uiterste redmiddel zijn om een leerling duidelijk te maken dat zijn/haar gedrag onacceptabel is. Dit zal pas gebeuren nadat andere methoden onvoldoende resultaat hebben opgeleverd.

Verwijdering zal plaatshebben als het kind op geen enkele manier vatbaar blijkt voor gedragsverandering en het pesten teveel negatieve invloed heeft op de groep. Denk hierbij bijvoorbeeld aan geestelijke + lichamelijke mishandeling.

2. Hulp aan het gepeste kind

Tips voor kinderen die gepest worden

- Het is belangrijk te weten dat er nooit een reden mag zijn om jou te pesten.
Iedereen heeft het recht om zichzelf te zijn.
- Ga er mee naar je leerkracht of naar iemand die je vertrouwt,
- Vertel het aan je ouders.
- Als je er op school niet uitkomt, vraag dan je ouders om hulp.
- Bedenk voor jezelf een leuke sport of hobby waardoor je andere kinderen tegenkomt. De kans is groot dat je het daar naar je zin hebt en je weer wat zelfvertrouwen krijgt.

Methoden die de school toepast om pesten te beëindigen zijn:

- sociaal emotionele kring / lessen Leefstijl
- individuele gesprekken met het kind.
- gesprekken met de ouders.
- rollenspel.
- sociale vaardigheidstraining

Sociaal emotionele kring; (leefstijl lessen)
zie preventieve aanpak

Individuele gesprekken met het kind.

Hierin probeert de leerkracht te achterhalen wat de pestgeschiedenis is:

- Wanneer en door wie wordt het kind gepest?
- Wat is de reactie van het kind hierop?
- Wat is de reactie van de groep?
- Worden de signalen door de leerkracht opgemerkt?

Vervolgens maakt de leerkracht met het kind afspraken over direct melden van pesten aan de leerkracht. De leerkracht zal het pesten in de klas behandelen aan de hand van de al genoemde methoden. Tevens zal de leerkracht de pester aanspreken op zijn/haar gedrag.

Gesprekken met de ouders

Indien het kind regelmatig gepest wordt neemt de school contact op met de ouders van het kind en vindt er een gesprek plaats met de leerkracht / anti-pest coördinator. We zullen proberen samen te achterhalen wat de oorzaak kan zijn van het pesten, hoe het kind reageert op het pesten, of de ouders signalen hebben ontvangen van gepest worden, welke maatregelen de school tot nu toe genomen heeft, welke tips ouders zouden kunnen toepassen om hun kind te helpen.

Rollenspel

Zie zwijgende middengroep

Sociale vaardigheidstraining

In overleg met Ib-er

3. De zwijgende middengroep/meelopers

De zwijgende middengroep bestaat uit vijf subgroepen:

1. leerlingen die meepesten uit angst.
2. leerlingen die mee pesten uit berekening.
3. leerlingen die niet mee pesten, maar die ook geen duidelijk stelling (durven) nemen.
4. de enkeling die niet ziet dat er wordt gepest
5. de enkeling met een hoge status in de klas of groep, naar wie - ook door de pesters - wordt geluisterd.

Niets doen aan pesten op school, heeft ook negatieve gevolgen voor de zwijgende middengroep. Hierdoor ontstaan meelopers, opportunisten en zich schuldig voelende kinderen.

Leerlingen die dit meemaken kunnen daaruit ten onrechte concluderen dat er in elke groep slachtoffers (nodig) zijn; dat je (soms) moet meehuilen met de wolven in het bos; dat je bij een geconstateerde gewelddaad beter je mond kunt houden en in ieder geval niet duidelijk stelling moet nemen; dat je de vuile was niet buiten mag hangen; dat je jouw agressie mag omzetten in geweld tegen een mindere in de sociale rangorde; of dat aan pesten of geweld toch niets te doen is.

Door middel van gesprekken met kinderen die gepest worden en zij die pesten, komen we erachter welke kinderen de zwijgende middengroep vormen. Als je weet wie het zijn kun je ze mobiliseren: actie ondernemen om hun gedrag te veranderen.

Als er veel gepest wordt in een groep gaat de sfeer achteruit en is het zelden leuk en gezellig. Hoe langer het pesten duurt hoe slechter de sfeer wordt. Daarom moet het pesten ophouden en is het belangrijk dat de zwijgende middengroep daarin ook zijn verantwoordelijkheid neemt.

Door middel van een gesprek bespreekt de leerkracht de volgende vraag met deze groep; heb je als zwijgende middengroep ook schuld aan het pestgedrag van enkelingen? Je leert de kinderen zich ervan bewust te worden wat hun gedrag teweeg brengt en verantwoordelijkheid te gaan nemen voor hun gedrag. Je leert ze hun negatieve betrokkenheid om te zetten in positieve handelingen.

Mogelijke stappen:

- bewustwording; schuldvraag en het leren inleven in posities van anderen (hoe concreter, hoe beter)!
- tutoren; kinderen leren samenwerken vanuit verschillende rollen
- rollenspel; in het rollenspel komt de rol van de zwijgende middengroep duidelijk naar voren. Kinderen leren zich inleven in posities van anderen en leren het negatieve gedrag te benoemen. Daarna oefenen zij met het gewenste gedrag, bijvoorbeeld: een pester aanspreken op het pesten, (durf te roepen "houd ermee op dat is gemeen"), de leerkracht vertellen dat er gepest wordt, het opnemen voor het gepeste kind.
- maak met de klas "Een plan voor een fijne groep".

4. Hulp aan de leerkrachten

Het pestprotocol biedt de leerkracht handvatten bij het aanpakken van pestproblemen in de groep.

Er is op de school literatuur beschikbaar over dit onderwerp en er zijn sites op internet op te vragen. Tevens serie pesten 'klokhuis'

De leerkrachten kunnen te allen tijde beroep doen op hun collega's, de anti-pest coördinator en de schoolleiding bij pestproblemen in hun klas.

5. Hulp aan de ouders

Tips voor ouders van een kind dat pest

- Neem het probleem serieus
- Realiseert u zich dat elk kind een pester kan worden
- Praat met uw kind en bedenk dat een pester steeds zal proberen zijn haar foute gedrag te minimaliseren. Stel directe vragen: Wat doe jij? Wat gebeurt er dan? Waarom doe je dat? Hoe voel je je daarna?
- Neem contact op met de school en blijf in contact. Laat aan uw kind en de school merken dat u dit probleem en de oplossing samen met de school serieus neemt
- Maak uw kind zeer duidelijk dat u dit gedrag niet tolereert en geef aan wat voor gevolgen pesten heeft voor de slachtoffers
- Beloon uw kind voor positief gedrag
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een teamsport
- Bedenk dat het veelvuldig kijken naar gewelddadige video's, videogames en televisieprogramma's het gedrag van uw kind negatief kan beïnvloeden. Stel samen met uw kind een kijk- of speelwijzer op

Tips voor ouders van kinderen die gepest worden

- Neem het probleem serieus.
- Moedig uw kind aan te praten over pesten.
- Stel directe vragen:
  - Wie plaagt er?
  - Wat gebeurt er?
  - Waar gebeurt het?
  - Wanneer gebeurt het?
- Vraag uw kind hoe zij/hij geprobeerd heeft het pesten te stoppen.
- Help uw kind met het bedenken van mogelijke oplossingen.
- Door veel met uw kind te praten kunt u erachter komen welke positie het inneemt in de klas.
- Laat deze gesprekken in een ontspannen sfeer plaatsvinden.
- Kan uw kind moeilijk praten, laat hem/haar een dagboekje bijhouden.
- Zeg in ieder geval nooit dat het "eigen schuld" is als uw kind gepest wordt.
- Stel waar nodig een sociale vaardigheidstraining voor (zie....).
- Ga niet zelf met de pester(s) of hun ouders in gesprek, behalve als het in een heel vroegtijdig stadium is.
- Neem als ouder op positieve wijze contact op met de school in samenspraak met uw kind.
- Zorg ervoor dat je kind het gevoel heeft dat je als ouders achter hem of haar blijft staan.
- Houd de communicatie open, blijf over het pesten praten met uw kind op een positieve manier (niet vragen: en wat is er vandaag weer voor ergs gebeurd).
- Stimuleer uw kind tot het doen van een sport, zodat het kan uitblinken in een spel of motorische vaardigheid.

Tips voor overige ouders

- Neem het probleem serieus: het kan ook uw kind overkomen.
- Praat met uw kind over school, over de relaties in de klas en over wat de leerkracht doet en moedig het kind aan te praten over het pesten in de klas. Onderzoek of jouw kind behoort bij de zwijgende middengroep.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Neem tijdig contact op met de school als je erachter komt dat er gepest wordt in de klas.

Protocol Cyberpesten en internetgebruik

Doel:

Cyberpesten en internetgebruik is opgenomen als onderdeel van dit anti-pestprotocol om leerlingen bewust te maken van de gevaren van internet. Tevens het voorkomen van cyberpesten en komen tot eenduidige afspraken voor alle betrokkenen.

Het protocol wordt met de leerlingen besproken. De afspraken worden op een zichtbare plaats in de klas opgehangen. (*blz 19; afspraken internetgebruik / cyberpesten*)

Wat is cyberpesten

Cyberpesten is een specifieke vorm van pesten. Het vindt echter niet fysiek plaats, maar via sociale media. Anonieme berichten versturen via MSN en SMS, schelden, roddelen, bedreigen, foto's van mobieltjes en webcam op internet plaatsen, privégegevens op een site plaatsen, wachtwoorden en credits stelen en misbruiken, haatprofielen aanmaken, virussen sturen en het versturen van een e-mail bom zijn enkele specifieke voorbeelden van wat de school onder cyberpesten verstaat.

Omdat cyberpesten anoniem is, en ongevraagd 24 uur per dag in je huis komt neemt onze school gericht een aantal aanvullende maatregelen. De effecten van cyberpesten kunnen namelijk (nog) erger zijn dan bij traditioneel pesten.

Opnames die via de webcam worden gemaakt, worden vastgelegd door een ander. Deze

opnames verdwijnen nooit meer. Over de hele wereld kan een foto op een site staan. Foto's die eenmaal op internet staan zijn soms niet meer te verwijderen.

De school wil cyberpesten voorkomen door:

- de leerlingen bewust te maken van de gevaren op internet, de effecten van cyberpesten en de strafbare feiten, met behulp van gerichte voorlichting en ondersteunende programma's
- samen met de leerlingen afspraken te maken over internetgedrag
- het cyberpesten bespreekbaar te maken in de groep en de leerlingen elkaar daarop te laten aanspreken
- leerlingen duidelijk te maken wat de sancties zijn op cyberpesten (*zie sancties*)
- Ouder worden via thema-avonden en de nieuwsbrief gewezen op de mogelijke risico's van internetgebruik door kinderen.

Wanneer de school een melding krijgt van cyberpesten, worden er (afhankelijk van de vorm) de volgende aanvullende maatregelen genomen:

- **De leerkracht of anti-pestcoördinator gaat in gesprek met de getroffen leerling**
- **De leerkracht of anti-pestcoördinator neemt direct contact op met de ouders van zowel slachtoffer als dader (indien bekend)**
- **De leerkracht of anti-pestcoördinator meldt het incident direct bij de vertrouwenspersoon in de school**
- **De anti-pestcoördinator neemt contact op met de provider en verzoekt de foto te verwijderen**
- **De leerkracht of anti-pestcoördinator adviseert de ouders van de gepeste aangifte te doen bij de politie**
- **De leerkracht of anti-pestcoördinator probeert de dader(s) te achterhalen en voert maatregelen richting dader(s) uit, wanneer het leerlingen van de school betreft**

Afspraken (internetgebruik / cyberpesten)

Op de Doorkijk mogen de kinderen Internet gebruiken. Daarvoor maken wij samen een aantal afspraken. *(Regels ook thuis toepassen!)*

Als ik internet gebruik op school (thuis) houd ik mij aan de volgende regels:

1. Ik gebruik alleen mijn voornaam. Als ik sites bezoek, geef ik geen persoonlijke gegevens zoals mijn adres, telefoonnummer, e-mailadres of gegevens van mijn ouders of bekenden.
2. Ik ga meteen naar mijn meester of juf (*mijn ouders*) als ik vervelende informatie tegenkom.
3. Ik zal iemand nooit toestemming geven om mij in het echt te ontmoeten.
4. Ik zal geen foto's van mijzelf versturen, behalve als ik toestemming heb van de meester of juf. (*of mijn ouders*)
5. Ik ga niet reageren op gemene, valse berichten. Het is immers niet mijn schuld dat sommige mensen zich niet weten te gedragen.
6. Chatten doe ik alleen thuis. Op school is dat niet toegestaan.
7. Ik bezoek geen sites met seks, geweld en/of discriminerende taal.
8. Ik gebruik het internet **niet** om te pesten.

Word je online gepest?

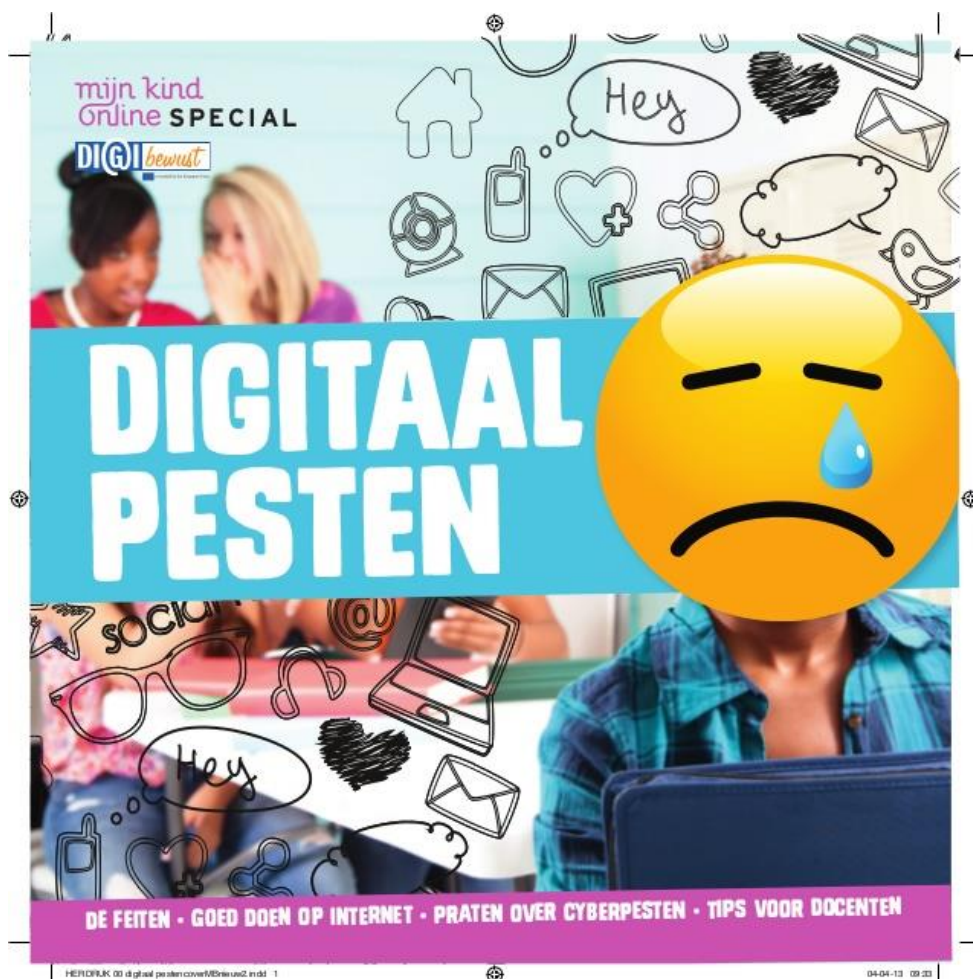
1. Vertel het aan iemand.
2. Reageer nooit op pestberichten.
3. Stop met chatten met de pestkop of meld je helemaal af!
4. Blokkeer mensen die je lastigvallen of je slecht doen voelen.
5. Gebruik een nieuwe nicknaam.
6. Maak een nieuw e-mailadres aan, dat je enkel doorgeeft aan vrienden.
7. Als iemand je online pest, bewaar je de e-mails en berichten, zodat je die kan tonen aan je leerkracht en ouders.

Sancties: (op school)

Bij overtreding worden altijd ouders ingeschakeld (zie protocol cyberpesten/internet)

- Als een leerling zich op school niet houdt aan bovenstaande afspraken, wordt de leerling voor 4 weken afgesloten van internet.
- Bij herhaling volgt een internetverbod van het hele schooljaar.

**Sancties m.b.t. cyberpesten, zie protocol m.b.t. stappen

STAPPENPLAN

Te volgen bij constatering van pesten

